„ЗАСТАВА“ изилази трипут у недељи: **средом, петком и недељом.**

ЦЕНА ЈЕ ОВА

за Аустро-Угарску:

на целу годину . . . . . 12 фор.
на пола године . . . . . 6 „
на четврт године . . . . . 3 „
на један месец дана . . . . . 1 „

за Србију:

(у сребру)

на годину 120 гроша, на пола године 60 гроша, а на четврт године 30 гроша чар.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по количини врста листа места које заузимају из оваких ситних петит слова, и за сваку врсту плаћа се увек по 6 новчића, а за жиг сваки пут башка по 30 новч.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „Заставе“ у Нови Сад, у кући под бројем 11 и 12 у дунавској улици.

Рукописи не враћају се натраг.

БРОЈ 39. **У НОВОМЕ САДУ, У ПЕТАК 31. МАРТА 1872.** **ГОДИНА VII.**

Досада су ове општине поднеле представку ради потврђења саборских закључака и ограду против сабора ad hoc:

Нови Сад, Сомбор, Панчево, Врањево, Вршац, Шид, Ст. Бечеј, Кула, Мокрин, Ириг, Жабаљ, Српска Кларија, Рудна, Ст. Футог, Черевић, Беочин, Пешта, Темишвар, Сентомаш, Каменица, Горњи Карловци, Јазак, Огулин, Баја, Вел. Бечкерек, Бела Црква, Врдник, Суботица, Паланка, Беодра, Сивац, Делиблато, Гај, Дубовац, Турија, Сента, Варјаш, Тител, Шиклош, Н. Бечеј, Фелдварац, Вуковар, Госпођинци, Чуруг, Меленци, Дероње, Земун, Дивош, Мол, Осек, Чаково, Плашки, Мирковци, Грк, Товарник, Итебеј, Неузина, Ечка, Кленак, Сегедин, Костајница, Рума, Каћ, Оросламош, Сириг, Деска, Н. С. Иван, Санад, Ђала, Кусић, Лесковица, Калуђерово, Брђани, Црна Бара, Горњи Ковиљ, Доњи Ковиљ, Лок, Вилово, Сентиван, Ђурђево, Мошорин, Ватин, Брод, Влајковац, Јабука, Мраморак, Иланца, Јарковац, Томашевац, Пирош, Бобота, Товаришево, Надаљ, Будим, Стари Врбас, Стапар, В. Гај, Јарак, Ст. Кер, Лединци, Станчић, Оточац, Дињаш, Илок, Загреб, Крчедин, Блиња, Ердевик, Парац, Тремушњак, Дента, **Лаћарак, Крбавица, Перлез, Падеј, Мариндол, Бачинци, Ченеј, Петриња, Ст. Кањижа, Митровица, Река, Косиљ, Кленовац, Горња-врховина, Доња-врховина, Заложница, Доњане, Дабар, Скаре, Свиша, Брлог, Канак, Срб. Чанад. — Свега 134.**

У НОВОМ САДУ 30. марта.

У земљама тако зване аустро-угарске монархије збивају се догађаји, који ни најмање непосведочавају, да је та земља у том сретном положају, да се може уставном назвати. За доказ да је то тако, посведочавају спреме за изборе у Чешкој и троједној краљевини. У Чешкој за времена Хохенварта био је сакупљен земаљски сабор у Прагу, који је већину чешку имао, као што то природа и право собом доноси. Тај сабор позван је био од саме круне, да изјави своје жеље и захтеве, што је по својој светој дужности и учинио. Ал' те жеље нису на меродавном месту уважене биле и последице су тога биле, да је министарство Хохенвартово морало пасти, и да је опет наступила „уставо-верна“ ера. Под том уставоверном ером распуштен је законити земаљски сабор у Чешкој, и сада ће, да се бирају посланици за нов сабор у Прагу, коме би већина имала бити против Чеха а уз владу. Ми појмимо то, што влада оће, да у чешком сабору задобије већину за себе, ал' не појмимо, што поступа на таки начин, по коме ако јој и испадне та њена махинација за руком нико од образованог света неће веровати, да је то збиља излив већине становника у чешкој земљи, нико неће веровати, да је то уставно и правно. Начело уставности иште, да се и противној странци, даде слобода у мислима и речима. Ту је главно слобода штампе. Новине су понајпре ту позване, да разбистре јавно мнење, да обележе општу народну жељу. Па кад и неби било слободне штампе, то би је ваљало допустити бар за оно време, док траје агитација за изборе, ако се оће, да се слободно и безазорно народна воља у изборима изрази. У Чешкој је баш напротив. Чешки листови узапћују се, процеси се намећу, у којима ће судити она порота, која је састављена из људи, који су противници и по политици и по народности чешком народу. Ал ни то није доста. У правој уставној држави иште се, да је приликом избора земаљски слободно и живом речи — усмено обавештавати своје суграђане и радити на избору. То је тим више нужно, што је данашње друштво у разне сталеже подељено, где сваки сталеж за себе бира, а овамо скуп од тих избраних ваља да представи општу вољу; па тако поједини неће моћи баш на дан избора у другом сталежу радити око што складнијег избора. Тако су у Колину грађани отишли једном велепоседнику да га озбиљно опомену, да гласа са народом у коме живи. Због тога је Колер изметнуо неко опсадно стање над Колином. И то се зове уставно и законито.

Па тако је и у троједној краљевини. И ту се не допушта опозицијоној странци ни писмена, ни усмена агитапија за изборе, а овамо се оће да дозна права воља народа. Листу опозиционом „Обзору,“ све се више сметње праве у његовом писању, а у Срему ако би се ко усудио, да по селии агитује за изборе, то му се прети, да ће са жандарима у варош допраћен бити. Поред свег напрезања од стране владине,, ипак ће тешко доћи до своје пожеланне цели, и ако баш дође у којој од тихх двеју земаља, то ће бити само привидноо и нико јој неће веровати, да је законито и уставно. Саму пак ону земљу, којој би се така већина наметнула, неће везати ни за најближа, камо ли за даља потоња временна.

ПЕШТАНСКО НОВИНАРСТВО, И ЛАЈОШ КОШУТ.

Коме још није у памети бесомучно разбацивање бечког и пештанског новинарства из лањског времена, кад се оно руска дипломација покрену, да упеца и за себе коју рибицу у води, коју је замутио успех немачког оружја у рату са Француском, али коју помогоше и Руси мутити, својом гвозденом неутралношћу за сво времме, док је рат трајао. Руска дипломација у награду своје неутралности имађаше наслона у моћној Немачкој за сваку своју дипломатску акцију, која овој неби на очиту штету пошла, а побеђена Француска, усамљена Енглеска и млитава Аустро-угарска не бјеху момци за то, да се ставе на супрот захтевима „северног џина,“ у толико мање, што је овај и са Турском већ био удесио односаје своје тако, како још никад нису постојали.

Руска дипломација са свим је поуздано приступила изведењу своје намере, и изнела „црноморске“ захтеве на конференцију лондонску, замотане у раздерану хартију паришког уговора од год. 1856. —

То је тренутак, на који опомињемо читаоце наше, у намери да их потсетимо на бесомучно разбацивање бечког и пештанског новинарства. Особито ово последње, пештанско новинарство беше тгада бесно зазвекетало хусарским мамузама и хонвидским сабљама и бајонетима, да суу русофили у овој држави — ако их каквих у опште има — затрепетати морали помислив на судбину јадне Русије, коју јој спремаше чивутарија по редакцијама пештански и други „Лојдова,“ „П. Наплову“ са осталом обрезаном и необрезаном, ал у тоолико више безобразном братијом својом у Пешти. Ми не знамо право, ал чисто сумњамо да од тога зора и јунаштва тих делија, нису затрепетали вали силовитог Дњепра, и да нису уплашене мајке козачке прекретиле своју децу, да их тиме закриле, од страшне напасти! А није ни шала, кад објузме ратоборан расположај то моћно новинарство у Пешти, коме стоје на расположају хонвидски легијони, са јунацима á la Рапун и другови, који се разстресају над народом у мирној околини Новога Сада, ал који би нам у каквом сукобу са ма каквим „Русима,“ дали прилику, да им се дивимо брзини ногу, ма да имају у џепу ултиматум Русији!!!

Мислимо да смо доста рекли, да потсетимо наше читаоце на споменути звекет сабаља и мамуза, и на побуде истог. Русија се чинила тој господи опасна по Угарску, и за то је ваљало јурнути бајонетима на њу. Коме има Русија захвалити, што још сад живи, не знамо, али она сигурно мора знати, и ми јој саветујемо, нека ужеже свећу слободе у својој земљи, а у захвалу онога, који је заклони од опасности, која јој из Пеште претијаше.

Ал сад место „звекета“ сабаља и мамуза, чује се у Пешти — цвокот зуба. Оно исто ратоборно новинарство лањско, које је хтело уништити Русију, утаманити је за векове, ухватила је сада грозница од ужаса. А није ни шала; Скрејшовски издавач прашке „Политике“ био је ови дана у Загребу. Ту се договарао са Мразовићем, Вончином и осталим првацима народне странке у Хрватској, а Кукуљевић и други неки ићи ће опет у Праг да врате „визиту.“ Но ово није главно од чега зацвокоташе зуби те ратоборне журналистике; од тих „визита“ не хвата права тролетница. Главно је, што ту ратоборну господу тако следи, то: што је Маканец са неким Хрватима и неким Чесима отишао у Турин, да позове Кошута натраг у Угарску, обећав му у награду повратка, потпомоћ народне странке у троједници и државоправне опозиције у Ческој, дакле помоћ троједне и чешке краљевине.

Отуд „вопл и скрежет зуб!“

Ни смо могли а да се од срца не насмејемо тој појави, коју незнамо готово како да назовемо. Већ од неког времена не престаје по пештанским листовима говор о Кошуту. „Пест. Лојд,“ већ је на широко и на дугачко доказивао, да Кошут не може доћи натраг, јер су се тако времена изменула — вели — да је Кошут не могућан. Он пак то види и сам, и неће хтети своју славну прошлост метути на коцку, ради планова оних, који га желе видити у Угарској; даље је Кошут толико пријатељ својој отачбини, да неће хтети доћи баш за то, што га позивају непријатељи угарске (!). Тако се од прилике „П. Л.“ трудио одбранити од мучног привиђења, које га је морило у могућности повратка Кошутовог.

Но „Лојд“ нити је окуражио с тим себе ни браћу око себе. Један немачки лист који прима инспирације и дописе од људи из угарске владе и из њене најближе околине вели о тим појавама, што се врзу око имена Кошутовог ово: „Догађаји у Хрватској и Чешкој, узајамно споразумлење између странака те две земље, конспирација (?!) која се јавно и отворено тера, узнемирују овде (меродавне кругове (?) у Пешти) јако, и жалост је, што нити ова влада нити она у Бечу, не предузима енергични мера (ово је већ безобразлук највећи) да се том кажњивом делу на пут стане. Особито је жалосно, што влада нема куражи, да интелектуалне покретаче тога, дочепа и пред криминалан суд стави. Нико се не сумња, да се Кошут неће дати наговорити, да се врати натраг, и онда ће тек наступити право врзино коло.“

Већ та разноврстност мнења и назора у једном истом питању и из једног истог логора, показује да је пански страх захватио ту куражну журналистику, која је Русију хтела да смлави. Једни се труде одвратити Кошута од повратка у отачбину голицајући га у страну егоизма, бајаги да не проигра своје место у историји, други би хтели насилним мерама стати његовом повратку на пут, пречећи затвором позивача сам позив, — ал сви презају од те могућности, да се Кошут врати! Камо ратоборан дух, камо кураж? Та Кошут нема ни једног „козака,“ нит' икакве армије — па шта га се плашите?!

Гласила јавног мнења у Хрватској свела су на праву меру све те вести, које угарски владини, и влади близу стојећи листови проносе о „посланству“ депутације Кошуту из табора народне странке, а та је мера: да од свега тога нема ни речи истините. Цело „посланство“ из хрватске народне странке Кошуту, није ништа друго, до производ болесног мозга пештанске журналистике. Болест та обузела их је услед стања, које је постало држањем левице средње и крајње на угарском сабору, и згодног тренутка отуда, да Кошут натраг дође.

Тренутак је за његов повратак заиста згодан. Данас да дође Кошут, револиција би у Угарској била свечана овација његовом дочеку, о томе нема сумње. Деакова странка и садања влада угарска преправили су земљиште за револуцију, како само може бити. У целом перијоду времена од кад њихова влада траје, а то је неки пет година, не само да та влада није никакве олакшице народу донела, него на против. И оно слободе, и оно беријета, што га Угарској даде устав од год. 1848. потрла је влада и већина саборска, или је намерна да потре. Огорчење у народима према овој влади и систему владавинском данас је толико да заиста не треба ништа више, него само да Кошут прекорачи границу, пак да се цела та трошна зграда сруши до темеља.

Кошут је човек, који прати стање своје отачбине, највећом пажњом. Њему дакле није сакривено право стање земље, и он познавајући исто с једне стране, као и моћ свога имена с друге, неможе бити у неизвесности, шта му ваља чинити. Он мора с нама заједно увиђати пропаст у коју је садања влада Угарску отисла, — па ипак је питање: да ли може Кошут сада доћи у Угарску?

Ми ћемо покушати да одговоримо на ово питање одмах, јер је по будућност Угарске врло важно, шта више пресудно. Али пре тога морамо разгледати прави узрок, за што се толико води реч у пештанској журналистици о Кошутовом повратку у отачбину.

Споменули смо, да је све лаж, што је пештанско новинарство изнело у тој ствари а што се односи на Хрвате. Пештанска журналистика зна то врло добро, можда боље него ми; али она није никад презала од лажи, само кад та може њеним партајским интересима служити. И у овој прилици дакле, то је новинарство везало народну странку са Кошутом, али не у оном правцу у ком би то могло бити основано, на име у крајњој мети политике народне странке у Хрватској, и политични назора Кошутови, него у такој светлости, у којој ће моћи застрашити један део Мађара, а особито Швабе и Чивуте у Угарској, не били ови што већма прилепили се садањој влади и деаковој странци.

Данашња влада угарска и њена странка није учинила ништа за народе у Угарској, па ни за саме Мађаре. Што је радила, било је само у корист једне класе у народу, у корист аристократије и плутократије (племства породичног и новчаног), а на уштрб народа самог. Уз ове је и журналистика деакове странке, са овом заједно, имала непосредне користи, које би доласком Кошутовим у земљу биле оштећене, ако не још и са свим потрвене. Отуд њено страховање да Кошут не дође натраг. А отуда и толики говор о том повратку и опасностима услед истога, јер према политичној исповеди Кошутовој, неби се могле поједине класе протежирати, и интереси истих, морали би пасти пред интересима целе земље. Пред предстојеће изборе, мисли дакле владина, и владајуће странке журналистика, да јој ваља на окупу држати све интересоване елементе, и на то је изабрала име Кошутово, што би у маси и међу Чивутаријом и Швабадијом у земљи значило толико, као револуција!

Дакле ништа друго неби могла цела хука значити, до прост партајски маневар.

Па ипак су се сви ти кругови смртно поплашили од баука, ког су сами навалице изазвали, јер се порећи неда, да би њихова екзистенција пропала повратком негдашњег диктатора Угарске у отачбину. Но питање је: хоће ли Кошут доћи, и дали може доћи натраг?

Проглашујући, на основу хрватски органа, за лаж ту вест, да је из хрватске отишла депутација да Кошута зове, ми ћемо прећи да разгледамо, дал је земљиште за повратак Кошутов, згодно, и дал су околности поспешне за то.

Кошут је показао својим животом да је велики патријота, и већи Мађар него што би то према користи самог мађарског народа требало да буде. Тек је изгнанство у њему збрисало онај сувишан део мађарштине. Али је Кошут уједно и карактер политичан, и као такав несме бити, а и неће хтети да буде недоследан. Ми се опомињемо врло добро, да је Кошут, после опште амнестије, која је изашла поводом крунисања Фрање Јосифа за мађарског краља, изрекао, да се неће повратити у Угарску, док у њој буде владала породица хабсбурговаца. Може ли један Кошут, своју реч погазити?

Но да претпоставимо за тренутак, да би родољубље, или управо домољубље имало превагу над поштовањем сопствене личности, то је ипак питање: дал би се Кошут могао вратити у земљу?

Његов повратак, морао би значити потпуну равноправност народности у Угарској, морао би значити преображај не само политичног целокупног стања данашњег у Угарској него и друштвеног у мађарском народу. У политичном погледу морао би

значити остварење програма: дунавске конфедерације.

Ми питамо: може ли Кошут тако дело сам извести? Не може. За то му је нужна припомоћ већине становника у земљи, а нарочито мађарског народа. А данас, у времену, у коме цвета корупција у Мађара, у коме је по Мађара дика ако је не толерантан у национјоналном, религиозном и друштвеном пореклу; у добу, кад је морал од највиши до најнижи кругова мађарски спао на нулу, кад осим „швиндла“ нема друге идеје која би арпадове синове могла одушевити, — данас то није могуће извести, ни кад би се сам Кошут за то заузео. Пијетет Мађара према Кошуту, није израз истинитог осећања, него „швиндлован“. Данашњи Мађари нису онај народ, с којима се велика дела дају изводити, они нису достојни свога великог патријоте. Ко се у ово сумња нек погледа на сабор угарски, где је тек цвет народа мађарског, пак ће се уверити. Данашњи Мађари, и опет понављамо, нису достојни Кошута. Он то зацело и сам зна, и видећи тај јад, за цело ће остати тамо у туђини, да оплакује судбу народа, кога је толико љубио.

Мислимо, да су господа у Пешти могла сама увидити, да су толико успели са свестраном деморализацијом у Угарској, да један Кошут неможе загазити у њу, а да се не окаља. То им је довољно могло бити да се увере, да се нису имали чега бојати.

Ми од своје стране, као што знамо да је лаж, да Хрвати шаљу депутацију Кошуту — јер толико тек нису наивни — која би га звала у отачбину, толико исто неверујемо, да би он дошао, и кад би га звали, ван да то буде из самог сабора угарског. Ал онда би му се морало пре доласка спремити достојно земљиште, на које би он стати могао, а то данашњи Мађари нису у стању учинити. Но с тим нисмо рекли, да се неби радовали, кад би он и преко нашег очекивања, дошао у Угарску; ми би га бар умели дочекати, као што се пристоји.

Ал владина преса у Пешти, није могла боље себе омаловажити, него у овом случају. Руси ће бар још један доказ имати, с киме посла имају, ако се и по други пут у својој ратоборности на њих окрене.

Козаци ће се особито уплашити од звекета ваших мамуза, као што се сад плаши Кошут, од вашег — цвокота! —н.

ДОПИСИ.

‡ **Пешта** 23. марта. — Ради запетости политички странака у сабору угарском, непрестано се само говорило до сад о томе какав ће завршетак бити ове, по владу и опозицију готово једнако немиле ситуасије. Тај субок политични странака у сабору и постојећа жестока борба око предлога о изборном реду, који је на дневном реду саборском, на све друге догађаје бацили су јако сенку, те се исти готово и не примећавају. Али док политичне странке с поља гледајући изгледају, да стоје једна према другој као добро организоване армаде, дотле се међу њима догађају таке ствари, које показују, да те „чврсте армаде“ врло слабо туткало у заједници држи, и да најмања измена ситуасије с поља, може обе армаде распарчати у њене природне групе.

Левица средња и крајња, само су нуждом заједничког наступања у једној „глиди,“ према владином предлогу изборног реда. Ни једна ни друга не таје тај свој неприродан савез, и ко прати рад саборски, или боље дебате у сабору, тај је видио, како борци из једне и друге „компаније“ те заједничке војске ударају једно на друго, поред свега тога што заједно стоје против владе и саборске већине. Чернатоњи (средњи левичар) н. пр. тако удара на крајњу левицу и њену политику, као што би ударао носати Пљуски или други који суседа деакове клупе. Али онако је Чернатоњија и добио од крајњи левичара и од Романа пацку по безобразном језику, који изразише своје чуђење, како се могао таки човек забунити, те сести на леву страну, кад би му место иза леђа министра Тота, много више приличило.

Но расцеп у десници, у деаковој странци је много већи, и што се јако не истаче на површину, узрок је с једне стране, тај, што је пажња свачија управљена више на становиште свију странака и постојећу парламентарну кризу, него на поједине странке, с друге пак што деаковци и сами врло јако назе, да се не проћљуви у јавност ништа од онога, што се у њиховом кругу збира, а што би им могло нанети штете, кад би се у јавност пустило.

Али таке ствари није могуће сакрити, и замашај расцепа у самој деаковој странци најбоље се може оценити, кад га човек на основу сами они гласова пресуђује, који пријатељишу истој странци. — Бечки централистички лист „Deut. Zeitung,“ који деакову странку подупире и подржава исто као и обе велике бечке „Пресе,“ доноси у данашњем свом броју из Пеште допис о томе и вели: „Запето стање између првака деакове странке и министра-председника гр. Лоњаја, беше пред ускрс (римски) достигло таки ступањ, да се сваког тренутка страховало, е ће се распад истаћи на јавност. Неколико најодличнији првака деакове странке покушаше да изравнају ту диференцију или бар да учине *примирје*, и једва им пође за руком, да склопе оваки компромис; да Лоњаји у будуће несме побијати предлоге Керкапољијеве и да с њиме мора лојално поступати, *пошто је сад Керкапољија човек од отитег поверења*. Лоњаји је пристао на то, и пошто су се споразумели, измирени одоше својим кућама да проведу празнике. Но колико ће дуго то трајати, у томе нису мисља једнака; *сплеткашки* (интригански) *карактер Лоњајијев, који би радо господарио*, неће хтети дуго трпити, да потиснут у други ред, мирно тамо стоји.“

Толико тај лист, који има своји људи у самим редовима првака деакове странке, од куд је и овај допис потекао.

Отворен расцеп саме деакове странке за тренутак је дакле отклоњен. Он је као што се види хтео да наступи услед одношаја, који постоје између Лоњаја и Керкапољија, дакле излегао се у крилу саме владе, и то по свој прилици отуда, што Лоњаји, држећи се за непогрешливог, и за највећи капацитет у финансијској струци, хтеде апсолутну директиву давати финансији у Угарској, а Керкапољија, по свој прилици не хтеде жртвовати своју самосталност ћефовима министра председника.

Но корен тој појави лежи много дубље, и распад деакове странке мора скоро наступити. Корен његов лежи у тежњи једног дела те странке, који мисли да се начела на којима она стоји, можда могу још неко време одржати либерализмом, и ти елементи деакове странке, незадовољни политиком ове владе спремају се да створе засебну партију. Тој фракцији стоји на челу В. Хорват бив. министар правде, а њојзи као да пагиње и Керкапољија. Они сачињавају квасац новој странки, тако званим „реформерима,“ која је већ и свој лист основала и покренула.

Деакова странка дакле не може баш безбрижно гледати на предстојеће изборе, кад тако ствари стоје и у њој и ван ње, у — народима у држави.

☐ **Из Срема** 26. марта 1872. Ево шаљем вам изказ изборни и пописни одбора у Срему за предстојећи избор на сабор троједне краљевине, као што је данас у држаној сједници жупанијског средиштног одбора установљен, дотично од жупана Кушевића већ у исту сједницу посве зготовљен, донешен; једини је уступак учинио, што је приволео, да је место познатог мађарона Антона Ђармати из Инђије у пописни одбор румског среза некога Шварца уврстио, учињен му предлог да бар у сваки одбор и по једног члана народне странке уврсти, није хтео приватити.

У начелу изрекли су да изузимајући места Вуковар и Руму, сваки политични срез једног заступника бира, али ипак то су начело таки за корист судца Рогулића погазили, јер дочим су у вуковарском срезу оставили удаљенија од Пуштра села као: Сотин, Миклушевце, Томпојево, Свињаревце и Старе Јанковце, оделили су од вуковарског среза истом срезу припадајућу целу берачку жупу и то села Берак, и Чаково, ваљда зато, што је берачки жупник лични непријатељ судца Рогулића, јер другог основаног разлога нема зато, пошто су Томпојевци и Миклушевци ближе Товарнику него Берак, али ја држим да и та мајсторија помоћи им неће, и да су бирачи вуковар. среза доста свесни и да се обманути дати нећеду и то тим мање, што виде да ниједан од вуковарски Рогулића, премда су сви са судцем лично добри не само да неодобравају кандидатуру и избор судца Рогулића, него на сву меру јавно чин избора истога судца издајништвом народне странке означују и немогућним држе; зато би судац Рогулић најпаметније радио да се у ово одсудно доба те кандидатуре, која му недоличи и на коју је да некажем командован или присиљен, за времена — одрекне да неби онако срамно пропао као лане парох Миковић који је такођер пре избора сигурно држао изабраним бити, јер су славна господа општински бележници, као што су јавно тврдили, надполовичну већину бирача за њега пре избора подписане у џепови имали, а кад тамо при избору а оно са свим противно — то ће судба и судца Рогулића у Пуштру постићи јер смо уверени да ће Вуковарски бирачи запитати и послушати и друге народне пријатеље у Вуковару па кад им ови истину казали буду неће заиста неколико приморани и службом везани бележника послушати.

Мора да Кушевићу неиде све по рачуну јер је већ сад почео кандидаде мењати, нарочито у Иригу напустио је Павла Суботића и кандидују сад Павла Јовановића прозваног Антонијев. Колико сам ја за овог слушао, држим да се неће дати туђим оруђем употребити и да ће он понуду те кандидатуре од стране чиновника достојно одбити.

Колико се чује, избори ће се обављати почетком месеца маја, јер Кушевић очекује да му се из Загреба дан избора одреди, који ће по свој прилици у целој земљи у један дан и час од горе наређен бити, зато је одређење средиштног одбора постало готово играчком владини органа. —

Пописни одбори почињу попис бирача већ сутра, и за три дана имају бити готови, затим настаје рекламација и избор изборника. На ове околности особито позорним чинимо чланове народне странке у сваком појединoм месту, да сваки своје право врши, да се благовремено увери је ли у дотични списак уврштен, и ако није нека се одма и за времена рекламује, а то учинити може, јер је рекламација устмена, а може по закону и други бирач другог рекламовати; уједно нека бодрим оком сваки поједини прати рад изборне комисије и одма сваку примећену неуредност или незаконитост главном одбору у Вуковар јави, који ће се постарати да сваком таковом злу на пут стане. Ако сваки своју дужност учини, Срем ће још боље него лане образ осветлати и још славнију побједу одржати. Иде што по наши веле Видов-дан, види ће се! ко је вера а ко невера, и при свршетку велимо, да је досад много којешта Срем опраштао, али сад је дошло до ижице, па ће настати и суд грешнима, којима се више опростити неможе, јер је већ дотужало, зато нека се узме сваки на ум. —

= **Из Митровице.** Из нашег места редко кад добијате гласа, а сад би било у нас баш доста важнији ствари, о којима треба и ви знања да имате. Тако је и наша варошица после више од стогодишњег минорепства једва се једном еманциповала војничког туторства, и дошла до неке автономије; једва дође једном државна управа до те увиђавности, да могу вароши и мања места у крајини и без сабљашке команде живети и постојати, да може народ у крајини и сам самостално мислити, да може себе развијати и напредовати, без да мора бити од кумпанијски, регементски, генерални и бог те пита каквих команда у своме собственом раду ценсуриран. Још при концу прошле године било је избрано општинско представништво од 24 лица, у које су представништво ушли заиста такви суграђани наши, да смо у напред потпуно уверени, да ће знати показати влади, у колико је автовомна управа непосредно по општине, а посредно и по целокупну државу далеко надмашила покојну солдачку. С почетка ће ићи та самоуправа доста тешко, али кад вам јавим, да је на челу наше политичне општине г. Младен Коларовић овдашњи одветаик и народни посланик на црквено-школском сабору, онда ће те и сами знати, да ће исти господин са својим енергичним радом, што га данас у општинским стварма развија, погодити онај пут и правац, којим ваља данаске једна свесна србска општина да корача. —

По реформама, што су нам наш крајишнички политички живот мало из мртвила покренули, добисмо и (регименско) пуковничко заступништво, у коме су све политичне општине наше пуковније с једним и с два лица заступљене. Ово је заступништво држало већ једну скупштину у којој се тако рећи само упознало, и само своју жељу изрекло, да би висока земаљска ген. команда у Загребу, која место земаљске владе заступа, при продаји шума у варадинској пуковнији имала обзира на одвећ жалосно стање наших путова, односно, да би изволела та наша влада једну знатнију своту од новаца, што за шуме добије, определити на канализирање и дизање друмова у нашој пуковнији, и пошто је г. оберштар обећао, да ће ову жељу влади топло препоручити разиђе се прво пуковнијска скупштина. — Сад је опет на 1. (13.) април о. г. друга скупштина сазвана, која ће из своје средине изабрати 4 лица и осим тога 2 вештака за тако звани локални одбор, наји ће се са већ од владе постављеним одбором од 6 лица сјединити и о томе зборити и већати, како да се шуме у нашој пуковнији у смислу царског манифеста од 8 јуна 1871 између народа и ерара најправичније поделе; а после да исти одбор и деобу фактично предузме. — Ово је заиста врло важна ствар, јер се тиче управ нашега живца, нашег јединог извора, одакле ћемо се мало помоћи моћи. — Ваља дакле узети се добро на ум, коће од стране народа из наше пуковије у тај одбор ући и такве људе изабрати, који поjме велику важност ове ствари, а који ће се умети и енергично заузети, да бране права народа. — Могу вам и то јавити, да су у том одбору и од владине стране све људи домородци, а и пријатељи наши; тако је председник тога местног одбора г. ц. кр. мајор Олујевић заиста човек, о коме смо уверени, да свој народ љуби и да му неће никад ни хтети ни дати криво учинити. Даље је у одбору г. ц. кр. капетан-авдитор Сретковић, који је себи кроз дуже бавлење у нашој варошици за-

ПОДЛИСТАК.

ПИСМА ИЗ ДАЉИНЕ.

II.

Госпођице!

Ја не знам јесте ли ви послушали мој савет да се чувате, врло јако чувате, јер су опасне околности у којима живите. Ви сте се можда несташно насмешили на моје страховање, и још несташније макли сте уснама а погледали на моје писмо као да је мимо вас прошао какав „илустрисим“. Али за бога, немојте сами срљати у своју погибију, јер нисте сигурни да вас од куд неће спазити какав — ђакон.... и да му се неће учинити.... као... да би... а то би могло „саблазнити“ јавни морал, и „илустрисиму“ покварити — апетит, па ето да сте пропали!

Ви знате госпођице да сам ја зато црн у лицу, што сам се родио у земљи фараона, али незнате, да тамо има једна врста људи, који су црни и у души, и да би то целом свету у очи упало, они носе и црне хаљине, и зову се старим језиком египћанским *мрцине*, што у српскои преводу од прилике значи неку врсту вишег духовног клира. Да богме да то не знате, јер се ви нисте никад забављали књижевношћу истока, ни историјом Египта. Али верујте тамо има много установа које су сличне овим нашима, и још више навика и тежња, које као да су одавде пресађене у оне топле пределе. И тамо видите има духовног клира, који се по своме определењу, по својим циљима и тежњама деле у више врста, и од њих се једна са особитим тежњама и циљима, називају као што рекох *мрцине*.

Њихова су правила врло проста. Они се одају духовном чину, не за то, што би се одрицали свију блага овог света, да посвете душевном раду или као што они веле служби божијој за спасење душе своје и својих ближњих; они то само истичу као фирму да лакше скрију своје праве мисли, а на против баш се зато одричу света, да би тим начином лакше могли годити својим скотским страстима, јер им тим начином долазе сретства за ту циљ, лакше у руке. Они улазе у тај чин за то, што су с тим скопчани били грдни материјални доходци, силан новац, што се иначе само с тешком муком, особитом разборитошћу и неуморним радом и напрезањем стиче; а људи који се одају на тај чин, скоро су без разлике лење бубе, који не волу радити, те би иначе поскапали од глади.

Као и ту око вас, тако је и тамо народ подигао задушбине у добу своје побожности — и тамо је народ некад био *сувише* побожан, за то је и пропао — обдарио их богатим фундацијама, да се у њима стане људи, који ће посветити сво своје време, цео свој живот најпре богу, својом молитвом, за тим образовању свога народа својим знањем и науком, чега су много могли набавити, јер ни какве бриге неимађаху да воде о својој екзистенцији, те би могли сву обратити народу. Али се нађоше лење бубе у народу, које одгојише у себи силесију страсти, а не беху за рад; те страсти своје хтедоше засити а не имађаху одкуд, јер не могоше наћи за то сретства, и они се увукоше у те задушбине, и основаше за себе кор, који се тамо назва „мрцинама.“

У те „мрцине,“ спадају по тајном штатуту њиховом сви они, чланови тог духовног чина, који су ставили себи за догму, ширење развратности у околини у коју доспеду, насићење своји скотски жеља и страсти, заглупљивање народа свога, а за крајну циљ упропашћење свога народа, и то све помоћу оних материјалних сретстава, којима је народ обилато снабдео своје задужбине, у које су се они мучки, као ноћни разбојници увукли, преварив својом заклетвом и народ и веру, којој се заклеше да ће верно служити. И да би са свим сигурни били од гњева народног, који је већ увидио куд смерају ти чланови духовног чина, те „мрцине,“ они се дадоше за оруђе непријатељским владама — јер ви знате госпођице, да моје племе за сад још стоји под туђинском владом — и издаваше најсветије интересе народне, да би им та влада давала наслона, да се могу одржати на својим поштама, јер народ дође до свести, па узе добра своја у своје руке, а њима остави толико, колико је поштеним људма који би у атар народу хтели радити, са свим довољно, ал' наравно, да за распудлије није довољно.

Морам вам рећи госпођице, да ме боље разумете, де је така једна „мрцина“ у време кад су још могли палити и жарити по својој вољи, узимала богате доходке, од три четири народне задушбине, и још од централни народни каса, и да је на тај начин згрнула силесију блага којим би се могле многе школе за образовање народа подићи и одржати, и да сад тим новцем, купује непријатељство туђинске владе своме народу, уз обећања, да ће он са својим друговима стати на пут развитку у народном, и да ће му сатрти свест народносну, што тој влад и опет иде у интерес. Он би опет у награду тога, постао брамином, те би он с једне, а влада с друге стране, покушали тај експериментат на народу.

Видитите госпођице! та ми је „мрцина“ пала на памет кад сам читао, шта се у Новом Саду збило. Ја сам видио вашег „илустрисима“ а познајем и „мрцину“ из нашег народа, кога неке моје познанице поред имена називаху и „браца.“ Кад је још носио белу чалму и бели бурунџус, другчије му је било име, а касније га зваху и „Дур-аг-лиш-а.“ Ја познајем и једног и другог, али вам кажем: скаменио сам се од чуда, кад сам прочитао најновији догађај код вас, који ме је толиким страховањем испунио, а све због — вас. — Ал верујте, веће сличности на овом свету није могуће наћи, него што је између „илустрисима“ вашег и споменуте „мрцине.“ Кад сам видио илустрисима, хтедох му прићи да му рекнем: зар се нећете данас ождерати по вашем дневном обичају? — јер помислих да је наша мрцина, која никад није трезна. Но срећа моја, што ми одмах паде на памет да ћу се „саблазнити“ ако му приступим, и тако не учиних тај „гиксер.“

Ја се још врло добро опомињем како сам био мали, па седим у топлом песку, у порти једне задушбине наше, и играм се пиљцима. Отац ме беше дао тамо да се учим љубави божанству, да се учим побожности, да се учим моралу, јер у побожној души његовој зачела се беше мисао, да принесе на жртву богу, сина, ког му је овај од седморице у животу оставио. С тим се хтеде мој отац захвалити богу на толикој милости, и даде ме у свету задушбину, да се спремим за „свети“ живот. — Ја сам био оно, што ђак од прилике у вашим манастирима који се спрема за калуђера. О, колико сам пута узданую из дубљине млађане душе моје, пред празним олтаром, на коме се требало богу да

добио код свију велико поверење и поштовање. И г. Черницки ц. кр. шумар такођер је човек који љуби што је наше; и тако је даклем одбор исти састављен да по нас заиста бољи бити неможе. Можемо се дакле надати, да ће при деоби шума народ добити оно, што је кроз више од сто година с крвљу, оданости и верности према владаоцу заслужио! —

Ономад имадо смо главну црквену скупштину и већ сам вам јавио, да је скупштина примила једногласно представку новосадске обштине на уг. министра богочести и наставе и горњо-карловачке обштине на земаљску ген. команду у Загребу. Но о овој скупштини вам морам други пут опширније писати а за сад примите само оволико.

ИЗБОРНИ РЕД

ЗА СРПСКИ НАРОДНО-ЦРКВЕНИ САБОР.

§. 1. За српски црквено-просветни сабор бирају свештенички и световни бирачи православне цркве у опсегу митрополије и патријаршије српске заједно 25 особа свештеничког, а 50 особа световног реда.

§. 2. Од свештенства долазе из карловачке архидијецезе 5, из бачке дијецезе 3, из будимске дијеце 2, из темишварске дијецезе 4, из вршачке дијецезе 3, из пакрачке дијецезе 3, из горњо-карловачке 5.

§. 3, Од световног реда долазе на сабор: из карловачке архидијецезе 7, из бачке дијецезе 7, из будимске дијецезе 2, из темишварске дијецезе 8, из вршачке дијецезе 8, из пакрачке дијецезе 5, из горњо-карловачке дијецезе 10.

Осим тога пакрачка и горњо карловачка заједно 1.

§. 4. Ова поједина места бирају посебно заступнике световног реда: Нови Сад 1, Сомбор 1, Панчево 1, Вршац 1, В. Бечкерек 1, В, Кикинда 1, Земун 1, Карловци 1.

§. 5. Остали заступници световног реда бирају се у изборним срезовима, који више места обузимају; која места, коме изборном срезу припадају, означује се у списку изборних срезова, који се овом изборном реду придодаје и који је саставни део истоме.

Места пак у којима ће се бирати ова су:

У архидијецези: Рума, Ердевик, Даљ, Ст. Пазуво, Митровица.

У бачкој дијецези: Ст. Паланка, Ст. Бечеј, Стапар, Суботица, Жабаљ.

У будимској дијецези: Мохач, Ст. Андрија.

У темишварској дијецези: Темишвар, Мокрин, Врањево, Модош, В. С. Миклуш и Ст, Арад.

У вршачкој дијецези: Вршац, Бела црква, Уљма, Ковин, Црепаја, Перлез.

У пакрачкој дијецези: Пакрац, Нова Градишка, Беловар за два среза, Слатина.

У горњо-карловачкој дијецези: Петриња, Костајница, Глина за два среза, Карловац за два слуњска среза, Плашки за два среза, Оточац, Кореница, Госпић, Доњи Грачац. Осим тога за заједнички срез: Карловац.

§. Више изборних срезова и места бирају на прописани начин једнога заступника од свештеничког реда, изузимајући случаје, где који срез по овом изборном реду таквог посебице бира, и то сутичу у избору једног таквог заступника ови срезови и места:

У архидијецези карловачкој: Карловци и старопазовачки срез 1, Земун и митровачки срез 1, румски срез 1, даљски срез 1, ердевички срез 1.

У бачкој дијецези: Нови Сад и старо-паланачки срез 1, старо-бечејски и жабаљски срез 1, Сомбор, стапарски и суботички срез 1.

У будимској дијецези: ст. андрејски срез 1. мохачки срез 1.

У темишварској дијецези: В. Кикинда и темишварски срез 1, мокрински и врањевачки срез 1, Бечкерек и модошки срез 1, арадски и в. с. с. миклушки срез 1.

У вршачкој дијецези: Вршац, вршачкчки и уљмански срез 1, Панчево, црепајски и перлешески срез 1, белоцрквански и ковински срез 1.

У пакрачкој дијецези: пакрачки и нововградишки срез 1, I. беловарски и II. беловарски с срез 1, слатински срез 1.

У горњо-карловачкој дијецези: петрињски и костајнички срез 1, два глинска среза 1, 1 карловачки заједнички, два слуњска и први плашчанански срез 1, други плашчански, оточки и коренички с срез 1, госнићки и доњно-грачачки срез 1.

§. 7. Право бирача од свештеничког реда имају изузимајући личне чланове сабора, сви с свештеници без разлике чина и степена, који дотичном изборном месту или срезу припадају.

§. 8. Право бирача од световног реда имају сви исповедници православне вере, који при православној црквеној општини истог изборног места или среза припадају, и који по црквено-општинској уредби имају право да бирају општинске скупштинаре.

§. 9. Попис бирача, који имају право да бирају скупштинаре црквене општине, служи зза исказ бирача, који имају право да бирају заступнике за сабор: но сваки који општити црквеној припада, има право искати, да поводом сазива редовног сабора за бирача уписан буде, ако је доцнде својства добио, и да се онај избрише, који је доцнде та својства изгубио, или их као новопријављени нема.

Кад приспе распис за сазив сабора (биће дужан одбор општине црквене и односно председник јој, да што пре, најмање пак 14 дана пре) дана за избор заступника одређеног, и списак ооштинских бирача ради јавног прегледа изложи на з месту, које је сваком бирачу приступачно, и да оо томе дотичне становнике извести огласом у цркви преко пароха, или на други у месту уобичајјени начин, како ће се сваки осведочити моћи, је> ли сам за бирача уписан, није ли уписан, који није имао, или је међу тим изгубио право бирача.

Ко мисли, да има право искати, даа буде сам уписан, или да други пре уписани, или новопријављени исписан буде, може то за 8 данаа учинити. За три дана после тога решиће црквени одбор о рекламацији једне и друге врсте, и објавиће успех прикивом листине новоуписаних и исписаних на црквено-општинској кући, или на други уобичајени начин.

§. 10. Где неби било пописа општинских бирача, дужан ће бити одбор црквене општине, да исти по прописуу црквено-општинске уредбе зготови најдаље две недеље дана пре дана бирања заступника, и да даље на начин у §. 9. означени поступи.

§. 11. Редовни сабор сазива се најмање 6 недеља дана, пре него што ће се отворити а дан за избор заступника одредиће надлежна еепархијско-административна власт, и то најраније на 3, а најкасније на 2 недеље дана пре састанка сабора.

§. 12. Избори заступника једни су непосредни, други посредни.

§. 13. Непосредни су избори у месттима, која сама по једног заступника бирају и шиљу. У њима имају сви у бирачку листину уписани биррачи право, да заступника за сабор бирају.

§. 14. У другим изборним срезовимаа, у којима више општина једног заступника бирају, , обавља се избор посредно; у њима бирају бирачи општине најпре изборнике у оном броју, који јој припада, да онда ови у известни дан и на опредеђеном месту са изборницима других општина ззаступника за сабор бирају.

§. 15. За посредне изборе бирају сее у свакој општини на 200 душа по један изборник, а на надполовични сувишак тога броја такође један.

У општинама, где нема 200 душа бира се један изборник.

У општинама: Карловцу, Загребу, Реци, Суботици, Сегедину, и Јегри, са својим филијалима (подручјем) бирају бирачи на 50 душа по једног изборника а на надполовични сувишак тога броја једног.

§. 16. Изборе ове руководи одбор местне црквене општине.

§. 17. Дан и час, у који ће се избор изборника обавити, објавиће местни црквени одбор најмање 3 дана напред од куће, до куће, а уједно и другим уобичајеним начином.

Избори ови обављају се у јавној седници и устмено.

О бирању изборника води се записник, а води га перовођа скупштински.

§. 18. Записник изборни ставља се у два примерка; један остаје у општинским списима, други се шаље епархијској-административној власти (§. 11.)

Сваком пак изборнику издаје се за изказницу доставерни извод изборног записника.

§. 19. За изборника у посредном изборима може изабран бити и члан ма које друге општине православне истога изборнога среза, само ако изузимајући становање остала бирачка својства има, где је међу општинске бираче уврштен.

§. 20. Бирачи свештеничког реда (§. 7) и световни изборници једног изборног среза (§. 14 и 15.) на одређеном биралишту скупљени бирају заједно једног световног заступника на сабор.

§. 21. Избор у местима, која непосредно бирају бива под руковођењем одбора местне црквене општине; у срезовима пак отвора изборну скупштину по годинама најстарији писмени изборник, затим се под председништвом истога и перовођством најмлађега писменога члана састави (конститује) изборна скупштина тиме, што ће изабрати председ. довољни број перовођа и чланова за изборни одбор.

Одборни чланова ваља да буде најмање четворица осим председника и перовође.

§. 22. Избор заступника предузима се на опредељеном месту у одређеном дану и не сме се пре заказаног сахата почети.

§. 23 изборним срезовима, имају се пре свега изборници код изборних одбора пријавити и исказницама изказати. Где се породи сумња о истоветности особа, та ће се сведоцима на чисто извести.

§. 24. За тим се позивају бирачи, да пријаве своје кандидаде и примају се изјаве, које се на изборни чин односе.

§. 25. Кандидата може сваки бирач дотично изборник именовати, кад га нет других бирача у том подупру.

§. 26. Ко кандидата означи, има право означити двојицу од бирача, да при уписивању гласова контролу воде.

§. 27. Изборне седнице јавне су.

§. 28. Кад се гласа мора бити потпун мир и тишина. Ред и мир председник ће изборног одбора одржати. Њему је дужан сваки покоравати се. У случају да се странке не би дале умирити, председник ће их из дворане удаљити и једног по једног унутра пуштати.

§. 29. Гласа се јавно без прекидања. Ако 20 бирача то заиште, трајно, цедуљом. Цедуљу мора сваки лично изборном одбору предати.

(Свршиће се.)

ИЗБОРНИ СРЕЗОВИ У СРЕМУ,

ЗА ПРЕДСТОЕЋИ ИЗБОР ПОСЛАНИКА НА ХРВАТСКИ САБОР.

За вуковарски срез	биралиште		Пуштар.
„ шидски	„	„	Товарник.
„ ердевички	„	„	Ердевик.
„ румски	„	„	Инђија.
„ иришки	„	„	Ириг.
„ илочки	„	„	Илок.
Место Вуковар	у	. . . . .	Вуковару
„ Рума	„	. . . . .	Руми.

Изборни одбори за попис бирача и избор посланика: За место Вуковар председник др. Коста Којић. Одборници: Стипа Ковачевић, Јосип Венцл. Заменик: Јосип Кифер. Перовођа: Н. Кузмановић. — *За место Руму:* Председник Јов. Младеновић судац. Одборници: Светозар Стојадиновић, Амбро Берталан. Заменик: Васа Веселиновић. Перовођа: Душан Грковић. — *За срез вуковарски:* Председник Тодор Миковлић парох. Одборници: Јосип Таутнер колар. Сима Бошњаковић. Заменик: Мазарек. Перовођа: Плата Петровић. — *За срез шидски:* Председник Коста Младеновић судац. Одборници: Недељковић лечник, Ханак сељак. Заменик: Р. Мауковић. Перовођа; Смекал. — *За ердевички срез:* Председник: Ал. Броцић. Одборници: Урош Лонгиновић, Петар Цвик. Заменик: Андр. Фрушић. Перовођа: Милан Стојчевић. — *За срез илочки:* Председник: Алекс. Замфир. Одборници: Чобанић парох, Мар. Добошевић. Заменик: Мил. Николић. Перовођа: Јов. Белановић. — *За срез иришки:* Председник: Никола пл. Јанчо судан. Одборници: Павле Суботић, Никола Поповић. Заменик: Лазар Милин. Перовођа: Недељковић. — *За срез румски:* Председник: Васа Хаџић. Одборници: Шварц, Грковић. Заменик: Порф. Сурчински. Перовођа: Н. Добровољни.

НОВИ САД 29. марта. — 61. број београдског „Јединства“ од о. г. доноси од речи до речи ову белешку:

„У броју 30. „Заставе“ стоји један допис из Алексинца, у коме се каже да је 17 Србаља из Турске прешло у ову варош, па да их је власт под стражом вратила натраг.

У стању смо јавити, да та вест нема никаква основа. Не само ти бегунци, но и многи, који су на другим тачкама прешли, *налазе се и сад у Кнежевини.* Да се тако што и не може баш догодити, то се даје извести из нарочитог расписа министарства унутрашњих дела, којим се пограничним начелницима налаже да се братски у земљу примају сви, који би од тамошњег страдања добегавали.

Али при свем том могло би бити и таквих случајева да се неки од бегунаца и поврате натраг. Србија неможе заклањати осведочене криминалце, нити примати из турских пограничних предела наш народ кад би га когод отуд расељавао са намером, да на упражњене просторе, и око наше границе, насели туђ елеменат, као што је то већ једном покушавано било.

На примедбу заставину као да је допис онај из Алексинца, који је она саопштила, „цензура“ забранила, одговарамо, да у Србији више цензуре нема и да власт више никоме ништа не брише већ или пропушта или спроводи суду, на онај даље ствар оцењује. Но ако је у овом случају допис, о коме је реч, ударио на какве тегобе, то ће по свој прилици бити код фактора штампаре, који је по закону такође одговоран за све што из његове штампаре излази; и као што је допис алексиначки лажљив, то је фактор свакојако мудро поступао што није хтео да прима на себе одговорност за лажи или бар несмотрености писца.“

Ми засад просто саопштавамо ову изјаву „Јединства“ са приметбом, да ћемо се од нашега дописника о правоме стању ствари обавестити и да ћемо о томе онда своје читаоце известити.

— Пре две недеље дана нападнут је у Београду јавно на улици наш пријатељ, босански архимандрит Пелагић. Како смо тек само по приватним гласовима за овај догађај дознали, нисмо га хтели саопштавати, желећи, да се што подробније и што поузданије о свему известимо. Сада у „Трговачком Гласнику“ описује сам Пелагић исти догађај, по коме га и ми нашим читаоцима саопштавамо. Изјаса Пелагићева гласи:

„13. марта пошао сам с г. Глишом Гершићем, професором вел. школе и г. Миланом Кујунџићем, уредником „Младе Србадије,“ од мога стана код „Српске круне,“ па идући улицом од „Грчке краљице“ таман на уласку у чаршијску улицу код „сунца“ пресретне нас г. Љубибратић Мића и стане пред нама. Стледавши се мало одма ми стаде говорити: „Зашто си ти грдио мене и нас у новинама, и томе оваког јунака, који сам сто пута од таког лажова бољи?“ — Одговорих му на то; „Пази шта зборишь, јер ја те грдио нисам нити ми је познато у чему је ствар.“ Он продужи: Ти си баш и нико други и то под именом „босанског одбора за ослобођење“ и ми смо у том увјерени.“ (Ту је г. нападач често спомињао: „ми и нас,“ из чега се види да их велика дружина има.) Опет ја на то рекнем: Казах ти једном да нисам, нити сам више вољан да ти се по сокацима правдам и свађам, што само пјаницама образ подноси; но ако ти што имаш противу мене, ево мене, ено власти и ено повина па на јавност да се видимо ко је крив ко ли прав.“ Он: „Излазио сам на јавност, па новосадске новине непримају мог извинења, јер си их ти, лажове, обенђиво.“ Ја: „Па у таком случају остаје ти опет власт и одбрана са брошуром.“ Он на то рече: друге јавности и одбране не тражим, но ево ја ћу да да се сада прорачунамо, те у исти мах изненадно шчепа ме једном руком за гушу а другом почне ме ударати у главу до слијепи очију. Г. Гершић видивши шта намерава учинити одма је притекао у помоћ. Али и ако му је једну руку уватио био, али са другом је изненадно успјео ударити ме накомице у прси са стегнутом шаком неколико пута. У то уватим му и ја руку другу, но тада г. Љубибратић употреби ноге за достижење цјели те ме је ногама и коленом ударио у ноге и трбу. Пошто видим таку звјерску намјеру ограбим прилику те се из његове руке измакнем на страну, рекав му: ти или си пјан или луд, те си тако одважан физично мегдан дјелити а нећеш да се сјетиш, е је дивљачки посао за нас такав мегдан дјелити, а за људе од поштења широко је поље за морални мегдан. Он је и на те рјечи јуришио на ме али га је г. Гершић држао а г. Кујунџић и около стојећи са опоменама уздржавали су га, да још већу накост неучини. Уз то ја се удалим од зла подаље а речена господа наговоре га да иде својим путем, али г. Љубибратић није тражио пут свој даље, него се је вратио онамо одкуда је и дошао био, што очито показује да је с намјером дошао напасти на живот мој и повреду части. Ја нисам ни једног ударца нападачу повратио и ако сам у рукама замашан амбрел имао, но само смо се толико бранили да ме још више неосакати и ненагрди здравља. То ни сам учинио из веома млогих узрока, за које ће се можда и млоги читаоци сјетити.“

— Г. М. Калић II. подкапетан у овој вароши послао нам је своју личну обрану, што је у „Застави“ речено, да је он у реду „денунцијаната и лажних сведока“ против оних, који су демонстровали против Анђелића. Простор листа нам недопушта да ту обрану јавности предамо; довољно је, ако наведемо из те обране, да је речени господин М. Калић по свом званичном положају, за који га вежу и материалне незгодне му околности, морао извештај о познатој ствари дати и то тек услед позива и налога капетаније. Толико на умирење реченом господину, који сам у својој обрани вели, да неће никад бити оруђе туђе онде, где се буде тицало опште народне користи.

служи, — јер није имао ко да служи. Представници духовног чина дочекивали су високе госте с дана у дан, и ја сам у вече падао с ногу од умора носећи цео дан из подрума најодабранија вина, која су се у славу божију, поред најскаренији анекдота сливала у простране желудце ти представника. Ту сам често виђао и „Дур-аг-лиш-у.“ Бавио би се по више недеља у тој задушбини, даћу се вежбајући у ждерању, а ноћу — — молећи се ваљда богу, мислио сам ја у својој наивности. Али кад сам сутра дан, припремајући своју душу за службу божију — пашто ме је отац тамо послао — улазио да спремим настојатељеве собе, налазио би у постељама — изгњечено цвеће.... ваљда је то начин службе божије у реду „мрцина“....

У оближњем сеоцету, често су боловале младе девојке, и обично су умирале после дужег боловања... — Ал мени никако да изиђе из главе та страховита сличност између „Дур-аг-лише“ и вашег — „илустрисима.“ То је чудо!

Видите госпођице, у народу се врло мало зна о тим баханалијама, које су се тераде на пропаст народа, а о народном физичном и материјалном трошку. Народ је тако наиван, да неможе да види самртну пропаст своју, он управо неће да је види, него се слепом вером подао у нокте црним вампирима, који му сисају крв, и црвено оперваженим октапотима, који га стежу својим ужасним канџама, да би морао душу испустити. А те би слике из живота преподобне секте мрцина биле, истина врло горак, ал поуздан лек томе, да се народ сасвим отргне из загрљаја тих убитачни вампира и октапота.

Не знам, дал су исте сличности и у вашим задужбинама; не износи их нико на јавност, а ја друга начина немам да проучим стање вашег народа — ма да сам му и ја постао прирођеном честицом — јер сам у даљини. А ви би могли говорити вашим познаницима да износе ако чега има, јер се у верном огледалу види свака ствар у њеном правом облику. —

Морам завршити, јер путујем даље. Прошао сам целу Германију у накрст, ту земљу озбиљног рада, а срећног успеха, али вас могу из изкуства уверити да нема ни једног Германа који би био такав ниткoв, каквог је могуће наћи у крајевима ван Германије. Ал у вашим крајевима није оскудице у таким екземпларима.

Ако издалека видите таког, вратите се одмах натраг, ако сте куд пошли, јер ће те се — саблазнити.

Немојте држати ни илустровани новина никакви госпођице, јер оне из куриозитета по кад кад доносе разна чудовишта, доносе ради карактеристике и зликовце, доносе ликове убица. Оне могу донети и слику какве „мрцине,“ или каквог „илустрисима“, или каквог ниткова који се хоће да прослави целатством на своме народу; могу донети и каквог Германа, који живи ван Германије, и није члан ни којег народа. Ако држите таке листове, ви ће те онда и загледати у њих, а ако загледате ви ће се — саблазнити.

А ако вас у том тренутку спази око каквог — ђакона... па му се „учини као“... онда сте још и страдали, јер ће ваши „правници“ у томе наћи нападај на религију, и ви ће те — страдати, а то би грозно било! ваш

Ненад.

ТЕЛЕГРАМИ УРЕДН. „ЗАСТАВЕ“

Темишвар 29. марта. Епархијска скупштина решила поверење сабору, администратору, журење потврде саборских закључака и ограду против сабора ad hoc.

Модош 29. марта. Општина каначка послала 23. марта представку влади у смислу закључка новосадске општине.

НОВИЈЕ.

Пешта 27. марта. „П. Лојд“ јавља: Саборска сесија ће се дефинитивно у уторак 4. априла у подне краљевским престолним говором завршити; а одустало се од намере, да се после тога држи још једна кратка седница. Дебате ће се у суботу закључити; за понедеоник остали би још послови што се сабора тичу, и опроштајна беседа председникова. Можда ће и гроф Лоњаи рећи неколико речи полазећим заступницима.

Петроград 27 марта. Цар оставља Ливадију и присуствоваће при вечбању војске. У државном савету предстоје велике промене.

Лондон 27 марта. Републиканци намеравају у августу ове године сазвати конгрес свију републиканаца у Европи.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Г. Г. уписницима и претплатницима на књигу

„РУЂИН“

РОМАН од ИВАНА С. ТУРГЕЊЕВА

јављам, да је књига **изишла из штампе**, и да се чека само за **ликом** писчевим, који се израђује у Прагу, на ће се одмах дати на повез а за тим разаслати свима који су се пријавили или платили за исту књигу.

У Новом Саду, 30. марта 1872.

Владан Арсенијевић.

Ускршњи дар деци!

II. *илустрована* књига „Дечијег света:“

„СЛИКЕ И ПРИЛИКЕ ЗА ОДРАСЛИЈУ СРПЧАД“

ЦЕНА ЈЕ 40 НОВ.

Изишла је из штампе, на врло финој **сатинираној** хартији, у њој има 30 чланака, прича и поука, 24 песме, много загонетака. Уз то 18 **лепих слика** па и корице су урешене сликом.

Ко је жели **пре** Ускрса нек је наручи **одма** но само за **готов** новац или per Post Nachnahme. На 10 књига 1 на дар. На **више** од 50 плаћамо поштарину.

S. B. Popovits
Pest Hornyanski's Druckerie
Parterre.

Српско народно позориште.

Недељни ред представа у Новоме Саду.

У петак 31 марта: **„Магелона.“** Драма у 4. чина од Д. Колара, с чешког превео Аугуст Шеноа.

У недељу 2 априла: **„Мамица.“** Шаљива игра у 3 радње, Е. Сиглигетије, посрбио Н. (Ова је шаљива игра добила од мађарске академије телекину награду од 100 дуката.)

ИСПРАВАК.

У прошлом броју „Заставе“ у телеграму из Пеште, погрешно је штампано Кнежевић. Треба да стоји *Кушевић*.

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

(Шипуш и друг.) **Сисак** 26. марта. Пшеница у непрестаној млитавости довила се прошле недеље једва до промета од 4000 вагана, и то бечејске и боље потиске робе, од којих је прва 84—86 *ft.* по 6 ф. 80 н., а друга 82½ 83—86 *ft.* по 6 ф. 40 н. плаћана, и за крањске млине однешена. Панчевачка 79—86 *ft.* именује се по 5 ф. 70—80 н.

Кукуруза је једнако добро тражено, те се услед вришких привоза живахно пазарила, и чини предмет главне радње на нашој пијаци, нарочито се првенство сасвим здравој роби даје, дочим се ужежени тежко протурива. Разпачано је робе 7—9000 вагана, и пл ївна је прва врста на 86 *ft.* са 4 ф. 40 н., а неке маленкости и са 4 ф. 44 нов., а слабија роба са 4 ф. 10—15 нов.

Јечам се код помањкања босански купаца слабо тражи. Пиварска роба 68—70 *ft.* именује се по 3 ф. 25 н., а лагана 67 до 70 *ft.* по 2 ф. 65—70 нов.

Зоб такође слабо, имала је до 1500 бечки центи босанске робе односа, које је у транзито једва 2 ф. 95 нов. до 3 фор. получивала. Босанска се именује по 3 ф. 35 нов.

Воде за пловитбу најбоље. Време угодно.

Пешта 29 марта. У пшници је било слабо довоза и промета, цене се одржаше; још је по нешто и боље плаћано, у свима осталим врстама слабо трговина.

Бележимо ове цене:

Пшеница потиска 85 *ft.* 7 ф, 47½ н. 84¼ 7 ф. 40 н.

Јечам 72 *ft.* 2 ф. 75 н. у готовом.

Кукуруз 4 ф. 30 н. у готовом.

Зоб 50 *ft.* 1 ф. 93 н.

Узанц-пшеница за пролеће 7 ф. 15 н. 7 ф. 25 април, мај 6 ф. 75 н.

Узанц-раж 78 *ft.* за пролеће 3 ф. 60 н.

Узанц-кукуруз за мај јуни 4 ф.

КУРС ОД 28. МАРТА.

Сребро — — — — — — — — — — — —	108.35
Дукати — — — — — — — — — — — —	5.29

ОГЛАСИ.

КАРЛ АМАН

КАП. АУДИТОР У МИРУ И ГРАЂАНСКИ АДВОКАТ
У ВАРАДИНУ

јавља поштованој публици да 15. априла отвара своју адвокатску канцеларију у кући г. Анне Бајчевић главни сокак код златног бурета у Варадину.

772—3—3

Бр. 115. **СТЕЧАЈ.**

У општини гргуревачкој у срезу прижком упражњено је место српског учитеља, са којим је званањем скопчана плата од 360 ф. у готовом новцу. 8 хвати дрва од којих се и школа грејати има (са слободним станом, састојећим се из 2 собе натосане, са кујном и коморицом као и подрумом и таваном авлијом башћом.

Који желе ово место получити, имају се лично са својим сведочбама до половине априла о. г. по нашем календару код председништва црквене општине у Гргуревци пријавити.

Ово место могу само они получити, који су приправничку школу свршили.

У Гргуревци 3 априла 1872.

Св. Лазаревић, перовођа 2—3 — **Стеван Стефановић,** председ. црква. општине.

СРЕЋА ЗА СВЕ НОВОСАЂАНЕ И ЦЕЛУ ОКОЛИНУ.

БЕРНХАРД ФИШЕР

ТРГОВАЦ ГОТОВИХ ХАЉИНА
(ПРЕКО ПУТА КОНДОРОШЕВЕ КУЋЕ У Н. САДУ.)

нашао се побуђен услед установљених конкуренција у Новом Саду, с једном од највећи трговина и једном од најимућнијих и репомиратих кућа који с готовим хаљинама тргују у Бечу у заједницу т. ј. у ортаклук ступити, — а стовариште је тако велико и у таковом избору да га у самом Бечу већег нема; јер има

За предстојеће празнике **10.000 пролетњи и летњи одела** за децу и одрасле по цену од 4 форин. до 30 фор. најфиније-

Велики избор **Überzihera женски јоппова** од сомота.

10.000 чакшира и пруслука сваке врсте и боје од 5 фор. и више.

1000 комада Überzihera мали и велики.

Богато сортирано стовариште шешира за одрастне и децу

Ради угодности и публике снабдео сам се са великим избором мушки и женски ципела из I бечке фабрике J. Ланга и друга који је у мојој радњи основао филијал.

Особито дечијег одела за чудо јефтино и у сваком избору

Моли пак поштоване муштерије ма и не купили да ме посјете и да се о великом стовариштu и избору као и јефтиноћи увере, а показаћеним се по свакој жељи с највећом учтивошћу и предострожношћу и особитом говошћу радо.

Иста трговина прима старе т. ј. већ понешене аљине и даје за врло малу наплату нове елегантне хаљине и то само зато, да би сваки за сваки сезон мого угодне хаљине имати и неби принуђен био као досад у ормани сијасет хаљина држати да их мољци једу, већ чешће старе с новима по врло малу наплату променити.

С поштовањем
—6 **Берихард Фишер.**

ФАБРИКА БИЛИЈАРА И КЕОВА.

КАРЛА ХАЛКОРТА

Matzleinsdorferstrasse 5, Wien.

која од 1848. постоји и најбољи реноме ужива, препоручује своје огромно стовариште најизврстнијих билијара и кеова на продају. Цене су необично ниске, јер ће се кућа, у којој је фабрика из нова зидати. Моје чувене кеове дајем распродаваоцима по најнижу цену. 1—6

ДО САДА ШТО НЕ НАДМАШЕНО
царски и крал. једини привилегисани прави чист

ЗЕЈТИН ОД ЈЕТРЕНЕ МАСТИ

(Leberthran-Oel)

од

ВИЛХЕЛМА МАГЕРА у БЕЧУ.

Најчистији, најбољи, најприроднији и најпречи лек од пршњих и плућних болести, од гука (шкрофула), осутка, жлезданих болести, слабости итд. може се добити — **флаша по 1 фор.** — или у мом фабричком стовариштu: **Беч, Bäckerstrasse Nr. 12.,** или у реномиратим лекарницама и шпецерајским радњама у нашој држави; тако међу другима и у овим радњама:

У *Новоме Саду* у апотеци К. Б. Грозингера; Морица Брамера апотекара код св. духа; М. Максимовића апотекара, Карла Вагнера и Љ. Стефановића трговаца; у *Старој Кањижи:* J. Б. Поповића трговца; у *Осеку:* Јозефа Габецког, Рудолфа Чурда, Јулиуса Давида, М. од Карајловића апотекара; Ф. С. Тирнеровог сина и Луке Месаровића трговаца; у *Печују:* Стефана Сипеца и М. Ковача апотекара; М. Блаухорна, Кисаћа и Симона трговаца; у *Вел. Бечкереку:* Јована Клеачког апотекара; *у Мохачу:* Јулиуса Пиркера и Виктора Лунсцера апотекара; *у Панчеву:* Вилх. Графа апотекара, J. Б. Јовановића: Вукашиновића и Пајевића. Николића и Димитријевића трговаца; у *Вараднну:* Деодатоса Ербена апотекара; у *Земуну:* Карла Трепчика апотекара, А. Д. Јовановића трговца; у *Београду:* Дума Г. Јање, Стефана Ђађића, К. А. Крстића, Јов А. Поповића, Николе Радојковића, Конст. Д. Х. Роша, Дим. А Георгијевића, Д. С. Николића, Илије Н. Рока, Георга М. Илића Триеска Михајловића, Бог. Н. Стефановића, Јована Ф. Георгијевића, Јакова Филиповића и Б. Г. Панића трговаца; у *Београду:* Б. Г. Панића, J. Филиповића, Г. Миша трговаца. 22—35

ГВОЗДЕНО ПОКУЋАНСТВО И „ШПАРХЕРТИ“.

Фабрика браће

М. J. ЗОМБОЛИ

у Сегедину,

има на продају најелегантније гзоздено покућанство, што га сама прави, у најфинијем фасону, са трајашном позлатом и лаковањем, као и „шпархерте“ у величини од сваке руке и трајашне, и продаје их за 10% јевтиније, него пештанске и бечке фабрике. 758—3—8.

СТОВАРИШТЕ ЈЕ: **KÁRÁSZ-GASSE.**

НИРНБЕРШКА И ГАЛАНТЕРИЈСКА ТРГОВИНА

СТЕВЕ РАТКОВИЋА

У НОВОМЕ САДУ,

потребује **једнога старијега помоћника** и једног **шегрта.** 770—3—3

Зубни болови, проузроковани или реуматизмом или шупљином зубова, употребљавањем **анатеринске воде за уста** од др. J. Ђ. Попа у Бечу, варош. Богидрова улица бр. 2. лече се сигурно. Докле се многи јако чувени лекови често наједанпут при лечењу напуштају, или су с тешкоћом употребљавања скопчани, или други непажљивошћу и невештином при употребљавању лако знатне повреде и запаљења произвести могу, други пак, као н. пр. опијат, лако оглуве, — лечи анатеринска вода за уста, лако, сигурно и без да се и за које зло следство бојати треба за најкраће време бол, пошто болесни нерв ублажује, његову раздражљивост обеснажује, и нарушену хармонију између спољни и унутарњи делова зуба успоставља. Једна флашица стаје 1 ф. 40 нов.

МОЖЕ СЕ ДОБИТИ: У Новоме Саду у апатеци К. Б. Гросингера; Морица Брамера апотекара код светога духа. Љубомира Стефановића („код три главе шећера“); у Тителу: Тиме Ђорђевића и др.; у Београду: Секулића апот. и Д. Милутиновића апот.; у Панчеву: В. Х. Графа апот.; Николић и Димитријевић, Јовановић и Јанковић; у Митровици: Цајзбергера апот.; у Вуковару: Т. Станића, Крајчовића апот. и Ф. Кирхбаума апот.; у Сомбору: Фајнијанес-а пећака, Поповића и Р. Хајндлхофера; у Осеку: Рибцурда апот. Херперова сина; у Вел. Бечкереку: Д. Дајча синови, Калнерова апот., J. Белеи; у Петроварадину: Деодата апотека; у Карловцу: Медерова апот. и код Беница: у Валпову: А. Сесцати апот.; у Земуну: код Д. Јовановића сина; у Пардању: Гитнерова апот.; у Футогу: Цвик апот.; у Паланци: Хирлековић апот.; у Петровцу: Ференц апот.; у Карловцима код Штрасера; у Илоку: Ласло апот.; у Темерину: Шлид апот. у Ћули: Хајнер апот.; у Червенки: Доминић апот. (1-3)

РАСПРОДАЈА! ЈЕФТИНО!!

КОД „ЗЛАТНЕ ЗВЕЗДЕ“

у В. Бечкереку,

разпродаје се с обаљеним ценама, јефтино: платна, чоје, свиле, помодни штофова мушки и женски, огртача, марама, батиста, жаконата и сваке врсте курент робе.

Купци од 50 фор. добијају једну лепу вунену хаљину безплатно. 794—2—6

ФРИДЛЕНДЕР И ФРАНК

У БЕЧУ

ФАБРИЧКО СТОВАРИШТЕ ЗЕМЉОДЕЛСКИХ МАШИНА

III. hintere Zollamtsstrasse № 9.

Препоручују своје добро уређено стовариште локомобила од **8—10 коњски снага** и **парних машина за вршење Hornsby & Sons, локомобила од 3½ коњски снага особито доброг састава** и са истом снагом као локомобила са 4 коњске снаге из других енглеских фабрика, поред тога нови американски машина за вршење које исто толико допринашају као и енглеске парне машине за вршење са 8 коњски снага.

Оригиналне Бурдекове „Церес“ машине за кошење ране са једном справом за кошење траве.

М. Кормика машине за кошење траве, Кирби, поправљене за кошење траве, само 5 центи тешке.

Грабљаче од Ховарта, Геплове машине за вршење, ветрењаче и т. д.

Фридлендерове гвоздене машине за сејање.

Подпуно илустрован ценовник шиље се на захтевање бадава. 682—3—4

МОЛИМ ДА СЕ НЕПРЕВИДИ.

ТРГОВИНА ЗА МУШКУ ПОТРЕБУ

М. Р. СТОЈКОВИЋА

У НОВОМЕ САДУ, У КУЋИ УДОВЕ РАКИЛЕ ЂОРЂЕВИЋ, ПРЕКО ПУТА ЛЕБАРСКОГ СОКАКА.

има увек најновији и најфинији мушки шешира, најбољи мушки ципела, бели и шарени кошуља, гаћа, марама за џеп, чарапа, поша, рукавица, кишо- и сунцобрана, штапова, новчаника, табакера, четака за све потребе. Лепи лулица, цигаре-шпицлова, перореза и све друге ствари за мушке потребе, и то све у најбољем и најфинијем еспапу.

Сваки код мене купљени шешир и ципелу примам на оправу. 761—5

ГЛАС ИЗ БЕЧА!

СРБИ БРАЋО!

Под заштитом грофа Хохенварта основано је прошле године једно **ВЕЛИКО СЛАВЕНСКО ПОДУЗЕЋЕ.**

Славен није више принуђен, ради подмирења својих потреба обраћати се на чивутске трговчиће, који не само да га варају, него му шта више и саму народност исмевају. По то је сада престало, и свако се на нас обратити може, да за мале новце, најбољу и најсолиднију робу добије. Код нас се све добити може, што год се „робом, еспапом зове.“

Ми сваки дан разашиљемо per Nachnahme.

За 56 н. или 84 н. **најфинија бријачица.**

За ф. 1. 54 н, **салонски сат** с јамством, велики 1. 80 н. са избијањем 2.95 н. 3.25 н. највећа врста 5.50 н.

За 48 н. **лепа слика богоматере** или **исусова** у елегантном златном раму; мање слике 32 н.

За 23 н. **термометар** заједно са етијом мањи за 20 н.

По 1.30 н. и 1.80 нов, најлепши **ланац за сат** од **колинског метала,** оковрата ланац 1.80 н. 2.60, 3 ф. најлепши 4. 4. 50 н.

За 54 н. 50 комада најфинијег **папира за писма** заједно с кувертом; разнобојна 64 н.

За 68 н. 6 велики најфинији комада **глицеринског сапуна;** 1. *ft.* 16 комади најбољег сапуна од бадема (Mandel) 37 н.

За 15, 24 или 32 нов. врло добар **нерорез** финије врсте 64, 78, 96 нов.

За 90 пов. или 1.15 н. врло лепи **нусула.**

За 43 н. **раф за хаљине** са 5 зубаца, елегантне врсте 68. 95 н.

По 10, 20, или 30 нов. најбољи **чешљева** за **фризирање** од каучука.

За 2. 10 н. или 3 ф **чудотворна кутија** садржавајући у себи апарате за обсеначке игре са упутством употребе.

По 28 н. 46, 53 или 84 продајем најлепше **лепезе** за **госпође,** најфиније коштају само 1.20 н. 1.48. 1.90, 2. 2.80 н.

По 20,32. 51 или 65 н. имамо најлепши гарнитура **брошева** и **минђуша** у стовариштu; најфиније сорте 82. 1.12 и 1.34.

По 83, 1.20, 1.60, 1.80, 2.50 и 3.40 н. **магичка латерна,** којом је свако у стању, изазивати духове.

За 1.80 или 2 ф **суд** за **умивање** (лавор) из посребљеног метала, који се ни за 20. год. непромене.

За 1.40, 1.90 или 2.93 нов. један од енглеског штофа сготовљен **кишобран;** финији 3.50 н. и 4 ф.

За 50 н. 82, 98 или 1.20 н. продајемо врло елегантне **касете.** (кутије) са оправом за **шиво;** најелегантније коштају 1.54, 1.98 н. и 2.75 н.

По 15 нов. пар **фини чарана,** најфиније 22 н. 27 н. и 35 н.

За 9 нов. кутију од 5 ком. најфинија **воска** за **печаћење писама.**

За 32 нов. **албум** за **слике,** леп за 60, и 80 н. 1.92 н. 1.34 н; врло леп по 1.74 н. 2.06, 2.93 н; са једним комадом музике 8.35, 9 ф.

По 38 н. **политура** за **намештај** (Möbel), којим кад се намаже стари намештај за неколико сати као нов изгледа; велика флаша 52 н.

По 1.70 туце енглеске **јеловне опреме;** најфиније врсте 2.95 н. 3. 80 н.

По 83 н, и 1.15 н. туце **јеловни кашика** као од сребра, велика кашика за вађење 58 н. велика за **млеко** 41 н. кушски нож 35 н. туце кашика за **кафу** 43 н.

По 74 н. или 1.20 н. леп **ланац** око врата с крстићем за **госпође;** најфинији 2.05 н.

По 4 ф. 80 н. особито лепа **велика слика** са широким златним рамом 28″ широка, 33″ дуга, предео представљајући.

По 80 н. лепа **справа за рисање,** велика по 1.48 н.

По 1.30 н. или 1.55 н. **велики златан** (Sigelring) **прстен** уз јамство, или најлепше прстење 2.50 н. 3 ф.

По 50 н. 80, или 1,15 нов. **брава за сигурност.**

По 29 р. 1. **флашу** лепка, којим се ма какви предмети спојити могу.

По 4.5, 10 или 15 н. најлепшти **уметнички ватрометн.** који се у свакој соби могу запаљивати. Исти су без задаја и опасности, већ особито допадање прозрочећи коштају 25, 30, 35, 40 до 50 нов. **Читаве кутије** (Cassetten) са свима врстама напуњене 1.54 н. врло велике 2.95 н, највеће са свима могућим сортама 4.48 н. к томе још упутство употребе.

По 19 н. 100 комада добри **гвоздени пера,** најфиније сорте једна кутијца са 144 ком. 38, 50, 65 н.

По 40 или 60 н. **лутрија** за забаву.

По 25 н **флашица зејтина од ораса,** с којим се коса ма какве боје може угаситом начинити; велика флашица 45 н.

ПАЈНОВИЈЕ.

1. кутија са целим алфабетом, са свима бројевима и сломцима у металу изрезана, којим се могу ма какви надписи и ставке у бројеви на папиру, дрвету, плеху и т. д. велељепно шаблонисати, за трговце, ђаке и приватисте такова је гарнитура за писање не само од интереса, него и од велике користи. Цена је 1 ф., исто такова са великим писменима 2.10 н.; једна кутија са таблицама, на којима сваки дечак војнике и друге слике рисати може, 80 н.

За **бележење кошуља** препоручују се горепоменуте шаблоне.

НА ЗНАЊЕ! Једна флашица ц. кр. прив. **прашка од слонове кости,** помоћу кога за 5. минута најцрњи зуби постану као снег бели; кошта 1.48 н. и само се код нас може добити.

СЛАВЕНСКИ НАРОДНИ БАЗАР

И ОТПРАВНИЧКА РАДЊА.

БЕЧ. Mariahilferstrasse Nr. 71. A. 7—12

Браћо Славени! Дођите сами или пишите нам, ако што од наведени ствари потребујете; ми разашиљемо све per Nacknahme. Трговцима дајемо и при овако незнатној цени знаменит проценат.

С поштовањем
ЧЕХ и КМЕНТ.

Ради наручбине може се свако и код нашег агента у Панчеву г. Игњаца Перлфастера пријавити

Властник, издавач и одговорни уредник др. Свет. Милетић.

Српска народна задружна штампарија.